

PUNAINEN KUMMISETÄ

3/2017

fabba

*Karjan
terveyden-
huollon
täydellinen
paketti*

*Alkioissa
on geenit
kohdillaan*

**Genomitestillä
oikeita
valintoja**

*Digitaalisuus
loikkaa
maatalouteen*

Olemme mukana
KoneAgria-näyttelyssä
12.–14.10.2017 Tampereella.

Tule tapaamaan meitä osastollemme!

Faba on tulevaisuuden tekijä eläinten jalostuksessa, lisääntymisessä ja terveydessä. Modernit työkalut ja asiantunteva palvelu helpottavat karjanomistajan arkea.

Tuottajien lempilapsi

Tuija Mäntylä.
Kannen kuva Juha Tanhua.

FABAN JÄSENLEHTI

Faba osk
PL 95 (Korpikyläntie 77)
15871 Hollola
Puh. 020 747 2020
Fax 040 381 2284

Toimitusjohtaja
Antti Latva-Rasku
Puh. 020 747 2030
Gsm. 0400 342 039

Tuoteryhmäjohtaja
Marja Eskelinen
Puh. 040 311 5100

Myynti- ja markkinointijohtaja,
päätoimittaja
Tapani Puumala
Puh. 0400 186 128

Markkinointipäällikkö
Eve Jussila
Puh. 043 826 9444

Lehden toimitus
Mikko Säynäjärv
Puh. 040 311 5601

Sähköpostiosoitteet
etunimi.sukunimi@faba.fi
www.faba.fi

Painopaikka
Punamusta, 2017

FABAHelmi-HEDELMÄLLISYYSNEUVONTAPALVELU on osoittautunut maidontuottajien lempilapseksi. Se on huippupalvelu, josta käyttäjät ovat antaneet erittäin positiivista palautetta. Karjan hedelmällisyys on tärkeä asia. Siihen kannattaa ehdottomasti ottaa Faban ammattilainen avuksi Hedelmällisyysseurannalla sekä neuvontaraportoinnilla ennaltaehkäistään ja ratkaistaan mahdollisia ongelmia. Säännöllisyys on FabaHELMi-palvelun oleellisimpia asioita. Säännöllisin väliajoin tehtyjen käyntien ansiosta jokainen eläin pysyy seurannassa, tarkastukset tehdään oikeaan aikaan ja eläimet tiinehtyvät ajoissa.

FABAHelmi-RAPORTTI antaa karjan hedelmällisyydestä selkeän tilannekatsauksen. Se kertoo miten hedelmällisyys on kehittynyt ja mihin se on menossa. Hedelmällisyyden arvioinnin helpottamiseksi raporttiin on valittu karjan hedelmällisyysindekseistä ne, joilla pystytään arviomaan pitkän ja lyhyen aikavälin hedelmällisyyteen vaikuttavia tekijöitä. Raportti esittää karjan hedelmällisyyden tunnuslukuja selkeästi, havainnollisesti ja monipuolisesti. Tavoitteiden asettaminen on palvelun tärkeä osa, sillä ne ohjaavat toimintaa oikeaan suuntaan.

HEDELMÄLLISYYSASIAANTUNTIJAN mukanaan tuomat valmiit tilan työlstat helpottavat käyntejä. Listoilla eläimet ovat valmiiksi ryhmiteltyinä. Lepokausi- ja varhaistiineystarkastukset ovat FabaHELMi-palvelun sydän. Siemennyskelpoisuuden tarkistaminen hyvissä ajoin varmistaa eläimen uuteen tiineyteen ja poikimavälin pysymisen tavoitteessaan. Tällä on suora taloudellinen vaikutus. Varhaistiineystarkastuksessa tyhjän eläimen löytyminen on paljon arvokkaampaa kuin tiineen löytyminen.

FABA ON ALOITTANUT UUDEN LEHMIEN TYÖTERVEYSHUOLTO-PALVELUN, jossa seminologi ja Emovetin eläinlääkäri käyvät vuorotellen tekemässä tarkastuksia. Ensimmäiset kokemukset on saatu ja palaute on ollut erittäin positiivista.

FabaHELMi-palvelun äidit Jaana, Anu ja Liisa.

HEDELMÄLLISYYS-ASIAANTUNTIJAMME tekevät tärkeimmän työn karjanomistajien kanssa. Me palveluvastaavat autamme ja tuemme kentän asiantuntijoitamme kehittämällä toimintaa kaikkien tiloilta saamiemme palautteiden pohjalta. Omat henkilökohtaiset kokemuksemme tilatyöstä auttavat meitä kehitystyössä. Liisa ja Jaana ovat tehneet käytännön hedelmällisyysneuvontaa seminologeina ja Anulla on myös karjanomistajan näkökulma FabaHELMi-palveluun.

Jaana Vuolteenaho, Liisa Rampa ja Anu Myllys

LD-projektiin liittyminen käynnisti tehokkaan genomitestauksen. Tämä pikkupoika (VR Harald x VR Salix x Record) kiinnostaa VikingGeneticsiä.

Genomitestillä oikeita valintoja

Parkanon Linnankylässä sijaitseva Mäntylän perheen omistama karja on kasvanut vauhdilla. Reilussa 20 vuodessa eläinmäärä on lähes kymmenkertaistunut. Nyt on oikea aika keskittyä laatuun. Genomitestaus, ankara valinta ja liharotusonnien runsas käyttö ovat tärkeimmät työkalut.

Teksti Mikko Säynäjärvi | Kuvat Juha Tanhua

Työnjako tilalla on selvä. **Kaj**, 56, ja **Henri**, 25, vastaavat peltotöistä, **Juho-Pekka**, 27, navetasta, **Elina**, 30, lypsystä ja **Tuija**, 53, vasikoista, siemennyksistä ja eläinlääkinnästä. Kirjanpidon hoitaa ProAgria ja jalostus- sekä hedelmällisyysasiat on ulkoistettu Faballe.

Idyllistä nykyajan vaatimuksiin

"Mäntylän tila jaettiin sodan jälkeen neljän veljeksensä kesken. Kajin vanhemmilla oli seitsemän lehmää. Opettelin Kajin kanssa käsinlypsyn vuonna 1984. Kolme vuotta myöhemmin hankimme kannukoneen ja lehmäluku nousi 12:een", Tuija kertoo. Kehitys tästä eteenpäin oli varsin voimakasta. Ensin rakennettiin 27-paikkainen parsinavetta ja 2000-luvun alussa laajennettiin 60 lehmän kalanruotoasemalla varustettuun pihattoon.

Nykyinen, yli 200-paikkainen navetta valmistui 2011. Navettaan tuli Gean 2 x 12 takalypsyasema. "Kaj mietti robottien hankintaa, mutta minä sanoin, että jos ne tulevat, niin sitten emäntä lähtee. Häilytykset olisivat sotkeneet elämää", Tuija kertoo.

Karjan kasvu päättyi viime vuonna seinien tullessa vastaan. Hiehoja ostettiin aina vuoteen 2014 asti. Aiemmin oli huoli hiehojen riittävydestä, mutta nyt hiehoja alkoi tulla jo liikaakin. Määrän voimakkaan kasvun sai aikaan elokuussa 2014 hankittu Heatime. Seminologi **Erkki Hanhimäki**

elävästä elämästä

Poikima-karsinassa tapahtuu kohta.

Kimara ja vastasyntynyt lehmävasikka. Vasikan isä on VR Hilbert.

suosituksesta ostettu laite maksoi itsensä muutamassa kuukaudessa. Hiehojen siemennykset onnistuivat loistavasti. Hiehojen osto voitiin lopettaa ja onneksi ylimääräisiä hiehoja saatiin myytyä Venäjälle. "Vasikkaa tuli ja tuli", Tuija muistelee.

Kuukausittaisilla FabaHELMI-käynneillä ja Heatimella on saatu hedelmällisyys haltuun.

kenne on tärkein ominaisuus. Sitä ja sorkkaterveyttä parantamalla saadaan kaivattua kestävyyttä. Lypsettävyys ja luonne ovat listalla seuraavina. Tuija korostaa hyvän luonteen merkitystä takalypsyasemalla. Utarerakenne on koko ajan parantunut ilman erillistä painotusta.

Huomio laatuun

Nyt Mäntymäessä tilanne on muuttunut, sillä eläinmäärän lisäämisestä on siirrytty laatuun. Liharotusiemennysten osuus on noin 30 prosenttia ja se nousee koko ajan. Pääosa niistä tehdään tavallisella tai y-lajitellulla blondi-siemenellä. Samaa aikaa X-Vik-siemenen osuutta on nostettu ja holsteineista jo suurin osa siemennetään lajitellulla.

Merkittävin asia on LD-projektiin liittyminen tämän vuoden alussa. "LD-projekti oli jo aiemmin mielessä, mutta se jäi vain ajatukseksi laajennuksen aikana. Nyt kaikki hiehot genomitestataan ja pääsemme tekemään oikeita eläinvalintoja. Halusin myös jotakin ihan uutta, joten ostin keväällä neljä alkioita ydinkarjasta", Tuija kertoo.

Jalostusasiantuntija **Mari Mukka-Koivumäki** tekee FabaJASUn neljä kertaa vuodessa, ja samalla hän tekee FabaRANE-rakennearvostelut. Mari tilaa myös annokset tilan säiliöön. Jalkara-

Montbeliarde-kokeiluja

Mäntymäessä on vielä niukka ayrshire-enemmistö. Tuijan mukaan tilan nuorisot on hieman holsteinien puolella. Ayrshire-hiehojen kanssa joudutaan olemaan tarkkoja, ettei niiden kunto luokka nouse liikaa. Hiehomäärän laskiessa ja ruokinnan tarkkuuden parantuessa tämä saattaa hyvin korjaantua.

Karjaan on kertynyt jonkin verran ayrshire-holstein -risteytyksiä. Niiden siemennyksiin on viime aikoina käytetty montbeliarde-sonneja. "Erkin kanssa päätimme aloittaa ProCROSS-ohjelman.", Tuija kertoo mielenkiintoisesta kokeilusta.

Tilatiimi ja Heatime palvelevat

Tilatiimi käynnistyi kevättalvella 2012. "Itselläni ei ole ollut aikomusta siementää. Kerroin palvelupäällikkö **Liisa Rampalle**, että haluan hyödyntää >>

Tuijan ja Erkin tiivis yhteistyö alkoi tilatiimin käynnistyttyä yli viisi vuotta sitten.

Ayrshire-holstein-risteityksiä on siemennetty montbeliarde-sonneilla. Vankka rakenne ja valkoinen pää paljastavat kolmiroturisteytykset. Kuvassa N-Kipinä (Cargo x Pell-Pers x D Expo).

seminologien ammattitaitoa, ja siitä homma lähti käyntiin”, Tuija kertoo. Tiimiin kuuluu Erkin lisäksi neljä nimettyä seminologia. ”Olen saanut vahvan luottamuksen, ja asiat menevät hyvin perille. Tuija haluaa tietoa sekä ideoita ja niitä yritämme parhaamme mukaan hänelle antaa”, Erkki kertoo.

Heatimen hankinta on hyvä esimerkki hedelmällisestä yhteistyöstä. ”Uskoin Erkin perusteluja ja itse sain myös toiset osakkaat vakuuttuneiksi. Heatimen hankinnan jälkeen totesin, että olisi pitänyt ostaa laite jo laajennuksen alkuvaiheessa. Ikinä en anna sitä pois”, Tuija toteaa.

Hiehoilla on tällä hetkellä 20 kiimapantaa ja lehmillä 60 märepantaa. Pannat laitetaan hiehoille yleensä pari kuukautta ennen siemennystä ja ne siirretään nuoremmille tiineystarkastuksen jälkeen. Lehmistä ongelmatapaukset ovat olleet etusijalla pantojen jaossa, mutta nyt pantoja hankitaan lisää. Tilalla on ape-ruokinta ja märepanta on Tuijan mielestä todella hyvä ruokinnan mittari.

tuotanto ja ruokinta ovat myös parantuneet huomasti. ”Jos asiat ovat kunnossa, niin maitoa kyllä tulee”, Tuija toteaa. **f**

Herättävä raportti

Erkki vastaa karjan FabaHELMi-käynneistä. Ne tehdään kerran kuussa, mutta tiineystarkastukset tehdään kahdesti. ”Ensimmäinen FabaHELMi-raportti herätti. Kaikki näytti olevan kuralla. Etenkin hiehoilla luvut olivat huonoja. Sitten onkin menty hyvään suuntaan. Hedelmällisyys ja keskituotos ovat parantuneet huomattavasti”, Tuija toteaa. Erkki korostaa myös Heatimen ansioita oikean suunnan löytymisessä.

Tuija ja Kaj siirtyvät ensi vuonna sivuun. Nuoret saavat hyvän pohjan jatkaa. Genomitestaus ja tiukka karsinta alkavat tuottaa tulosta. Nurmi-

Mäntymäki mty, Parkano

Omistajat Tuija, Kaj sekä heidän lapsensa Elina, Juho-Pekka ja Henri

Ayrshireä ja holsteineja sekä muutama risteytyslehmä

Keskituotos 221,5: 9 252 - 429 - 4,6 - 329 - 3,6

Omistajien lisäksi kaksi ukrainalaista lypsäjää

Jalostustavoitteet: jalat, lypsettävyys ja luonne

FabaJASU-, FabaRANE- ja FabaHELMi-palvelut

Faban tilatiimi hoitaa siemennykset

Asiakasbonuskausi on alkanut

Faban jäsenille kertyy asiakasbonusta 0,5-5 % tilan ostoista. Bonuksella palkitaan Faban asiakasomistajia ostojen kattavuudesta ja se antaa merkittävän ostoedun kaikissa karjakokoluokissa.

Bonusta maksetaan karjanumerojen omistajille Faban laskuttamista siemenannoksista, siemennys- ja hedelmällisyyspalveluista, alkionsiirtopalveluista sekä karjan jalostuspalveluista ja kaikista tarvikkeista. Toistaiseksi bonuskertymään ei vielä kuulu alkiot. Lisäksi investointityyppiset tuotteet kuten eläinkauppa, Heatime ja Hoitokalusteet eivät kuulu bonuksen piiriin.

Bonuskertymää seurataan kolmen kuukauden mittaisten bonusjaksojen kautta. Asiakkaalle bonuskertymät lasketaan vuodenvaihteessa yhteen ja bonus maksetaan seuraavan kalenterivuoden ensimmäisellä neljänneksellä, joko ostohyvityksenä laskulla tai tammikuun tilitietoilmoituksen perusteella hyvityksenä suoraan karjanumeron omistajan pankkitilille. Hyvityksen minimisumma on vuositasolla 30 euroa ja nyt 2017 ensimmäisen puolivuotisen osalta 15 euroa.

Bonusjaksot

tammi-maalis	huhti-kesä	heinä-syys	loka-joulu
--------------	------------	------------	------------

Bonuksen kertyminen

Bonus-%	0,5	1	2	3	4	5
Ostomäärä € (alv 0 %)	500	1 000	1 500	2 000	2 500	3 000

Bonuskertymää seurataan karjanumerokohdaisesti. Yhteisnavetoissa ja yhtiöissä kannattaa palvelut ja tuotteet tilata sen karjanumeron lukuun, jonne myös hyvitykset halutaan osoittaa. Asiakasbonuksen tultua käyttöön siemennyksen FabajASU-alennukset poistuvat. Kotiinkuljetusmaksun porrastus annosmääriin suhteutettuna säilyy edelleen. **f**

Oman karjasi jäsenyyden FabajASU:ssa voit tarkastaa kotisivuiltamme osoitteesta www.faba.fi/jasenyys

**Asiakas-
bonusta
0,5 – 5 %**

- Mikäli et ole vielä Faban jäsen, voit tulostaa Faban kotisivuilta jäsenyyshakemuslomakkeen ja lähettää sen täytettynä osoitteella: FabajASU, jäsenasiat, PL 40, 01301 Vantaa.
- Osuuskunnan hallitus käsittelee jäsenyyshakemukset. Bonuskertymä käynnistyy hallituksen jäsenyyspäätöksellä automaattisesti.
- Uuden jäsenen maksut vuonna 2017 ovat liittymismaksu 100 euroa (+ alv 24 %) ja osuusmaksu 210 euroa. Sukupolvenvaihdoksissa jäsenyys siirtyy samalla lomakkeella ilman lisäkuluja siirtoilmoituksena.
- Vuoden 2016 verotuksessa Faban nettovarallisuus jäsentä kohden oli 3 307,13 euroa, joten sijoitus omaan osuuskuntaan on turvallista.

Karjan terveydenhuollon täydellinen paketti

Savossa tehtiin kevään ja kesän aikana uuden palvelun pilottikokeilu. Uudessa palvelussa eläinlääkäri ja seminologi ottavat yhteistyössä vastuun karjan hedelmällisyyden ja terveyden hoidosta. Pilotissa mukana olleen seminologin mukaan palvelu on täydellinen paketti.

Kokeiluun osallistui viisi karjaa, Emovetin eläinlääkäreitä ja Faban hedelmällisyysneuvontaseminologeja. Karjojen koko vaihteli 100 - 250 eläimeen. Ensimmäisellä tilatapaamisella kaikki osapuolet olivat mukana.

Karjan Helmi-raportti ja kaikki tunnusluvut käytiin tarkasti lävitse. Lopuksi yhteisellä päätöksellä sovittiin karjan tuotavuutta parantava hedelmällisyystavoite.

Ajantasaiset listat

Seminologin ja eläinlääkärin käynnit tehtiin vuorotellen. Käyntien väliksi sovittiin kahdesta neljään viikkoa. Hedelmällisyysneuvontaseminologit ajoivat karjan eläimistä työlistat, joissa oli valmiiksi listattu tarkastettavat eläimet; lepokausitarkastukset (poikineet) ja tiineystarkastukset. Lehmistä ja hiehoista oli omat listansa.

Seminologi lähetti listat myös eläinlääkärikäyntiä varten. Listat perustuvat poikima- ja siemennystietoihin, joten ajantasainen tietojen tallennus on tärkeää. Etukäteen lähetettävät työlistat toimivat hyvin. Näiden avulla tilanväki pystyi etukäteen erottelemaan ja merkitsemään tarkastettavat eläimet. Sähköposti on hyvä tapa lähettää listat.

Arvokasta palautetta

Palaute kerättiin pilottiin osallistuneilta tiloilta, eläinlääkäreiltä ja seminologeilta. Kaikki kommentit on nyt kirjattu ja niihin tutustutaan parhaillaan. Niiden perusteella jatkamme palvelun kehitystyötä.

Palautteista huomasimme välittömästi, että Helmi-raportti oli eläinlääkäreillekin uusi tuttavuus. Eri tunnuslukujen läpikäyminen ja tavoitteiden asettaminen tilanväen ja seminologin kanssa koettiin hyväksi.

Helmi-raportissa moni asia näytetään myös euroina. Tätä varsinkin karjanomistajat pitivät silmiä avaavana.

"Raportti on hyödyllinen ja siitä saa paljon tietoa. Sieltä saa ongelmakohtat helposti kiinni. Meillä esimerkiksi hiehojen poikimaikä on korkeahko. Syyt siihen käytiin lävitse eläinlääkärin kanssa. Nyt tiedämme toimia toisin."

"Taloudenpidossa auttaa, kun näkee poikimaiän merkityksen euroina. Raportin läpikäynnin yhteydessä asetimme tavoitteeksi hiehojen poikimaiän alentamisen." Palautteista poimittua.

Käyntien aikaväli on sovittava karjakoon ja karjanomistajan toiveiden mukaan. Liian pitkiä käyntivälejä tulee kuitenkin välttää. Pitkät välit lisäävät kerralla tarkastettavien eläinten määrää ja käyntiaikaa turhan paljon.

"Sopivalla aikavälillä mielenkiinto säilyy ja jaksaa paneutua asioihin paremmin." Palautteista poimittua

Täydellinen paketti

Palvelu osoittautui hyödylliseksi ja sille on tarvetta. Faba ja Emovet kehittävät palvelua karjanomistajia kuunnellen ja huomioiden tilojen omat tarpeet.

Yksinkertaisesti kiteytettynä tämä palvelu on karjan hedelmällisyyden ja terveyden säännöllistä seurantaa sekä varhaista puuttumista epäkohtiin. Täydellinen paketti, kuten pilotissa mukana ollut seminologi totesi. **f**

Jaana Vuolteenaho

Lisätietoja uudesta palvelusta saat Faban tuotepäälliköltä Jaana Vuolteenaholta, jaana.vuolteenaho@faba.fi (040 3115606) ja Emovetin toimitusjohtajalta Maarit Ilolalta, maarit.ilola@emovet.fi (040 311 5355).

emovet faba

www.emovet.fi www.faba.fi

Ilpo on kannuslainen maidontuottaja. Hänellä on 64-päinen lypsykarja. Lehmistä kaksi kolmasosaa on ayrshirejä ja loput holsteineja. Seminologit hoitavat siemennykset.

P4 on paikallaan

”Luin ensimmäisen kerran P4-testistä Faba-lehdestä. Samaan aikaan seminologit Olli-Pekka Kurikkala ja Marja Himanka suosittelivat testiä. En ihan heti innostunut, koska katsoin robotin aktiivisuusmittarin hoitavan homman. Seurasin kuitenkin tilannetta hieman tarkemmin ja huomasin joidenkin lehmien kiimojen menevän ohitse. Siitä heräsi ajatus kokeilla P4-testiä. Se osoittautui todella hyväksi ja edulliseksi aputyökaluksi. Tyhjiys maksaa ja näillä maidonhinnoilla on hommaa terävöitettävä. Siinä hommassa P4 on paikallaan.”
Ilpo Ranta-Nilkku

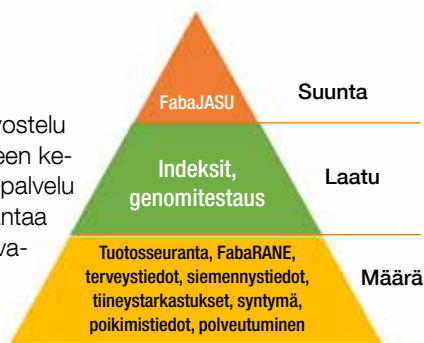
Määrää, suuntaa ja laatua

FABAJASU:LLA VARMISTAT, että karjasi tuottaa myös tulevaisuudessa. FabaJASU on huippupalvelu eläinaineksen käytön suunnitteluun. Genomitestaus ja indeksit tuovat varmuutta eläinten valintaan, sillä niiden avulla perimältään parhaat hiehot sekä lehmät valikoituvat seuraavan sukupolven emiksi. FabaJASU kartuttaa euroja:

- parantamalla karjan tuottavuutta
- parantamalla karjan hedelmällisyyttä, terveyttä ja rakennetta
- helpottamalla lypsytyötä
- auttamalla hiehoille ja lehmille parhaiten soveltuvien siemennyssonnien valinnassa
- kirkastamalla pitkän tähtäimen suunnittelua

Kehitä karjaasi kestävämmäksi

Säännöllinen rakennearvostelu on ”must” karjan rakenteen kehittämiseksi. FabaRANE-palvelu rakennearvosteluineen antaa rutkasti lisää tietoa eläinvalintaan. Aina kannattaa pyrkiä koko ensikkoikäluokan ranettamiseen.

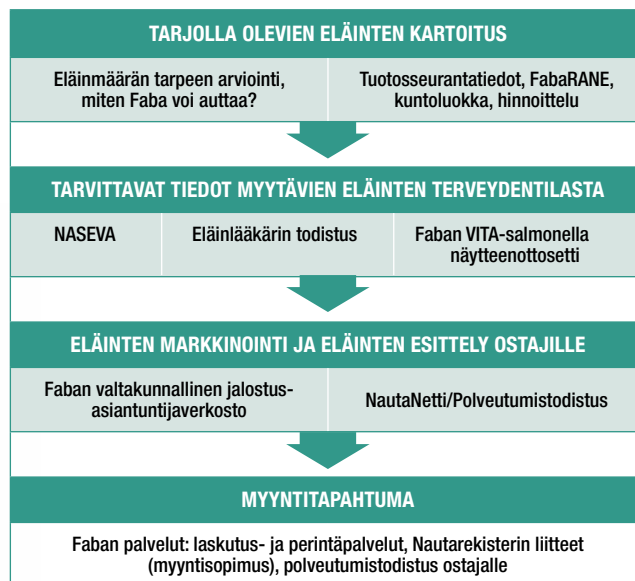
P4 auttaa

- P4 Rapid -pikatesti mittaa maidosta viidessä minuutissa progesteroni-hormonin pitoisuuden ja kertoo havainnollisesti, onko lehmä kiimassa. Oikean siemen-sajankohdan mahdollisimman tarkalla määrittämisellä on vaikutuksensa tilan taloudelliseen tulokseen.
- Testiä voi hyödyntää myös muun muassa selvittämään, onko lehmän munasarjatoiminta käynnistynyt poikimisen jälkeen ja miten keltarauhanen toimii.
- Käytä testiä
 - poikineen lehmän munasarjatoiminnan käynnistymisen testaamiseen
 - kiiman varmistamiseen
 - keltarauhasen toiminnan testaamiseen
 - eläinlääkärin tekemän hedelmällisyysshoidon tehoamisen toteamiseen

Eläinkauppa vilkastuu – löytyykö teidän karjastanne myytävää?

SYKSY TUO TULLESSAAN vipinää eläinkauppaan. Löytyykö teidän karjastanne ylimääräistä nuorta karjaa, joka ei mahdu omaan navettaan lypsämään? Syksyn aikana käydään ayrshire-hiehokauppaa itärajan taakse Venäjälle. Seuraa Faban kotisivujen tiedotteita vaatimuksista ja ajankohdista. Myös meillä Suomessa investoijat hakevat entistä isompia eläinryhmiä.

ETT JULKAISI TOUKOKUUSSA vastuullisuuden pelisäännöt kotimaan eläinkauppaan. Niihin kannattaa tutustua jo hyvissä ajoin ennen suunniteltua eläinten myyntiä. Faban jalostusasiantuntijat ovat eläinkaupan ammattilaisia – ota heihin yhteyttä suunnitellessasi eläinkauppoja.

Maarit Ikonen.

Alkioissa on geenit kohdillaan

Kun asuu Ypäjän hevospitäjässä ja alkio toiminnan juuret ovat naapurissa Jokioisilla, on luontevaa elää kuten **Maarit Ikonen**. Hän siirtää vuosittain lähes 200 alkioita ja viettää vapaa-aikaa raviponien kanssa.

Maaritin, 46, perheeseen kuuluvat puoliso **Kari** sekä lapset **Juuso**, 14, **Joona**, 13, ja kotoa jo muuttanut **Sonja**, 21. Pihapiirissä riittää myös eläimellistä menoa. Ponit, minipossut, kanat, kiskat ja koira sekä highland-hieho nauttivat olostaan sulassa sovussa. Ponit eivät ole mitään pullaponeja, vaan kovatasoisia ravureita. Juuso ja Joona kiertävät Etelä-Suomen raviratoja. Maaritin vapaa-aika kuluu valmennuksessa ja kisamatkoilla.

Kenttä kutsui

Maarit lähti peruskoulun jälkeen kauppakouluun, mutta kaupalliset opinnot vaihtuivat pian lomittajan oppisopimuskoulutukseen. Lomittajan töissä vierähti 12 vuotta. Seurattuaan seminologien työtä Maarit innostui ja aloitti seminologiopinnot vuonna 2000. Siitä alkoi tuttujen tilojen kierto seminologina.

Kiinnostus lisäoppiin johti hedelmällisyysneuvontaan, ja sitä seuraava askel oli alkionsiirtokurssi 2012. Ypäjällä asuvalle seminologille siirrot sopivat loistavasti. Aloitthi Asmo-ydinkarja toimintansa Jokioisilla tutkimuskeskuksen, nykyisen Luken, tiloissa 20 vuotta sitten.

"Täällä on ollut etenkin ayrshire-alkioille aina hyvin kysyntää. Viime vuonna taloudellinen tilanne hiljensi kauppaa hieman, mutta nyt taas alkiot liikkuvat hyvin. Karjanomistajien ja alkiosiirtäjien pitkäaikainen yhteistyö näkyy määrässä ja hyvissä tuloksissa", Maarit kertoo.

Alkio mikä alkio

"Perinteisten alkioiden ja OPU-alkioiden eroa ei kannata ajatella. Aluksi oli ennakkoluuloja OPU-alkioiden toimivuudesta, mutta etenkin pakastettujen OPU-alkioiden hyvät tulokset ovat häivyttäneet ne. Alkio mikä alkio, kunhan geenit ovat kohdillaan", Maarit toteaa.

Osa karjanomistajista valitsee yhdistelmät itse ja jotkut miettivät niitä yhdessä Maaritin kanssa. Useimmille riittää tieto siitä, että alkiot ovat uusia huippuainesta. "Hinnalla ei ole kovin suurta merkitystä, mutta tietenkin tarjousalkiot vetävät hyvin. Sukupuolilajitelluille olisi myös enemmän menekkiä", Maarit kertoo.

Tänään huippuhiehot ovat Hollolassa ja Asmo-nimi on vaihtunut Viking-nimeen. Jokioinen on silti edelleen keskeinen paikka. Luonnonvarakeskus Luke kehittää VikingGeneticsin kanssa alkio tuotantoa ja Hollolassa kerätyt munasolut kypsytetään ja hedelmöitetään Luken tiloissa.

Maaritin alkionsiirtopäivät alkavat usein haku-reissulla Lukelle ja toisinaan Hollolaan. Maarit toivoo hakujen ja siirtojen määrien kasvavan vielä. "Alkioiden merkitys uudistuksessa lisääntyy. Ja kyllä minä tästä tykkään. Varsinkin silloin kun alkiot tarttuvat", Maarit toteaa. **f**

Mikko Säynäjärv

"Eläimellistä" menoa.

Yksittäinen hoitoparren aita toimii kätevästi poikimakarsinassa.

Kristiinan mukaan nostoportti on kääntyvää porttia mukavampi käyttää.

Kalusteilla aikasyöppöjä vastaan

Eläinten etsiminen ja siirtäminen syö aikaa. Joskus robotinavetassa tuntuu siltä, että homma on yhtämittaista eläinten hakemista. Siksi olen miettinyt paljon erilaisia ratkaisuja työn helpottamiseksi. Osaan olen toteuttanutkin, mutta vielä olisi paljon kehitettävää.

Navetassa pitää olla väljyyttä ja muunneltavuutta. Meilläkin eläinmäärä on kasvanut alun kahdesta robotillisesta kolmeen. Siinä yhteydessä lisäsin portteja. Faban hoitoaluekalusteiden hankinta lähti liikkeelle tarpeesta saada poikimakarsinaan väliä.

Arvokas neste talteen

Tutustuin kalusteisiin KoneAgriassa ja seminologi **Jarmo Huhtala** kävi meillä katsomassa paikkoja. Kalusteet tulivat kevättalvella ja asensin ne itse. En sijoittanut niitä yhtenä kokonaisuutena, vaan sovitin ne navettamme nykyisiin käytäntöihin sopivalla tavalla.

Poikimakarsinaan asensin yhden hoitoparren väliäidan. Emän voi sulkea sen ja viereisen karsina-aidan väliin. Ternimaidon saa näin lypsettyä tarkemmin talteen niiden parin päivän aikana, kun poikineet viipyvät karsinassa.

Uutta ja vanhaa yhdistelemällä

Nostoporteilla tein eristysalueen. Alueella on maakuupparret ja ulkoseinämällä lukkoaidat. Emme kuitenkaan käytä niitä sulkua. Tarkastukset ja hoidot tehdään eristysalueen ulkopuolella jo aiem-

Vanhalla väliaidalla, neljäpaikkaisella etuaidalla ja hoitoparrella saatiin toimiva kokonaisuus.

min hoitokäytössä olleella alueella.

Asensin tälle vanhalle hoitoalueelle neljäpaikkaisen lukkoaidan ja yhden hoitoparren. Nyt siihen saadaan neljä eläintä kerralla. Kaikkiaan samana päivänä tutkittavia on 20 – 30 päätä ja nostoportit sekä hoitoparsi ovat nopeuttaneet työtä.

Lehmien erottelu suoraan robotilta olisi hyvä juttu, mutta nyt se ei ole meidän navetassamme mahdollista. Tosin jatkuvasti yritän keksiä uusia ratkaisuja. **f**

Syvälahti, Virrat

Esa Tallila ja Kristiina Jalonen

Vuonna 2015 käyttöönotettu 165-paikkainen pihatto

Kolme robottia

Holsteineja 50 % ja ayrshirejä 50 %

Keskituotos: 141,1: 10 001 - 410 - 4,1 - 349 - 3,5

Viljelyssä vuokaramaineen noin 200 ha

Yksi palkattu työntekijä

Esa Tallila

Hoitoparsi 68 eurolla kuukaudessa

Tarvitsetko lukkoaitoja, portteja tai hoitoparsia? Nämä kaikkia saat Fabalta nyt myös edullisella leasingilla. Jo 68 euron kuukausimaksulla pääset tekemään työtäsi merkittävästi helpottavia korjausinvestointeja.

Leasingilla vuokraat kalusteet itsellesi kahden tai kolmen vuoden ajaksi. Leasingin päätyttyä voit ostaa ne itsellesi muutamalla kymppillä. Leasing-maksu pysyy lähes samana koko vuokra-ajan, joten tiedät etukäteen tarkan menoerän. Leasing-maksu räätälöidään sinulle sopivaksi ja maksu voi olla kolmen tai kuuden kuukauden välein.

Leasing kannattaa

Leasingilla saat sekä kalusteet että rahoituksen samalla kerralla. Kalusteet ovat vakuutena rahoitukselle. Leasingmaksut ovat kokonaisuudessaan verovähennyskelpoisia, kun taas suoralla kaupalla kalusteet ovat vähennettävissä 25 prosentin menojäännöspoistolla.

Rahaa kalusteiden ostoon et tarvitse heti vaan maksat ne vähitellen sopivissa erissä. Leasingilla talouden suunnittelu helpottuu, kun tiedät tulossa olevan erän suuruuden jo etukäteen.

Leasing maksu räätälöidään sinulle sopivaksi

Kalusteiden kuukausivuokra riippuu hankittavien kalusteiden ostohinnasta, maksuajan pituudesta ja maksuerien väleistä. Next-asiantuntijan kans-

sa voit sopia sinulle sopivimman vaihtoehdon. Kalusteiden vakuuttaminen hoituu näppärin liittämällä ne nykyiseen maatilavakuutukseesi.

Esimerkiksi ostaessasi hoitoparren, saapas-pesupisteen ja kolmen metrin pätkän lukkoaitaa kiinnityspaaluineen hinnaksi muodostuu 1 500 euroa. Leasingilla tämän paketin kustannus on vain 68 euroa kuukaudessa. Laskelmassa on huomioitu kahden vuoden maksuaika, laskutus kaksi kertaa vuodessa ja kuuden kuukauden euriboriin sidottu korko. **f**

Kysy kalustetarjousta nyt myös leasingilla. Navettaexperttimme tekevät tarjouksia kautta maan.

Pirkko Haikonen , Mäntyharju	040 3115 705
Maarit Hietanen , Kajaani	040 0614 056
Jarmo Huhtala , Kauhajoki	040 3115 806
Johan Kurten , Kokkola	040 3115 059
Kristiina Melender , Halsua	040 3115 121
Taisto Villman , Joensuu	040 3115 426
Satu Pihlajaniemi , Muhos	040 3115 246

KoneAgria 2017 Tampereella

KoneAgria järjestetään 12. – 14.10.2017
Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa.

Faba on mukana menossa tutuilla
ja uusilla tuotteilla sekä palveluilla.
Maatalouskoneiden ja -laitteiden
erikoisnäyttelyn hengessä Moocall,
Heatime ja hoitoalueratkaisut ovat
luonnollisesti esillä. Uutuuksina
esittelemme uritus- ja pesupalvelut.

Jalosta tulosta!

**Lypsy- ja
lihakarjayrittäjien
syystärskyt 22. –
23.11. Nokialla**

Runsaasti asiaa ja
myös viihdettä on
tiedossa, kun lypsy-
ja lihakarjayrittäjät
kokoontuvat
syystärskylle
Kylpylähotelli Edeniin
22. – 23.11.2017.
Päivien seminaareissa
on yhteistä asiaa ja
kummallekin ryhmälle
suunniteltua omaa
ohjelmaa.

Seuraa Fabaa somessa

Uutisia, tapahtumia,
kuvia ja tietoa – näitä
löydät myös Faban
sosiaalisen median
kanavista. Tervetuloa
mukaan keskustelemaan
ja verkostoitumaan.

Vieraile:
Facebook: Faba osk
Instagram: Faba_osk
YouTube: Faba
Twitter: @Faba_osk
LinkedIn: Faba osk

ASMO 20 vuotta

Asmon 20-vuotista taivalta
juhlustetaan Jokioisilla
VikingEmbryo-päivillä.
Perinteen mukaisesti päivä
on Asmon päivä 24.10.

Lehmän Tulevaisuus
Suomessa –
paneelikeskustelu
järjestetään Tietotalolla
ja sen jälkeen on
eläinesittely.

Punnitus-
häkki ja
lukkoparsi
ovat
ihanteellisia
tarkastus-
paikkoja,
mutta
muutenkin
homma
sujuu.
Pääasia
on, että
olosuhteet
ovat
turvalliset.

Tiineystarkastus kannattaa

EMOLEHMIEN TIINEYSTARKASTUKSET

sujuvat Faban seminologeilta helposti, nopeasti ja edullisesti. Tarkastukset vaativat vain emojen kiinnityksen toimenpiteen ajaksi. Pienillä kustannuksilla ja vähäisellä vaivannäöllä saadaan suuria säästöjä aikaiseksi.

Tyhjästä emosta aiheutuu monia kustannuksia. Menetetty vasikka on jo sinällään tappio, mutta tyhjän emon sisäruokintakauden rehukustannus vaihtelee noin 160 eurosta aina 300 euroon. Huono tiinehtyvyys on osittain perinnöllistä, joten tyttäristäkin saattaa tulla huonosti tiinehtyviä. Lisäksi heikko hedelmällisyys pidentää poikimakautta.

Sujuvia tarkastuksia

- ▶ tilaa tarkastukset Faban päivystyksestä aamulla klo 7 – 8. Lähimmän päivystyksen löydät osoitteesta www.faba.fi/siemennystilaus
- ▶ tilaa tarkastukset pari päivää aiemmin, jos tarkastettavia on suurempi joukko
- ▶ käyntimaksu on 16 euroa ja eläinkohtainen tarkastusmaksu 5 euroa. Hinnat ovat Faban jäsenhintoja ja niihin lisätään alv 24 %
- ▶ tarkastettavan eläimen pitää olla kiinni ja mielellään erossa muista. Lukkoparsi tai punnitushäkki toimivat hyvin, mutta pihatossa ja laitumellakin voidaan tarkastaa

Luotettavaa tietoa

EMOLEHMÄTARKKAILUSSA tila saa käyttöönsä tärkeitä tuotannon tunnuslukuja. Niiden perusteella tilan tuottavuuden arviointi on entistäkin helpompaa. **Juhani Koivusen** ja **Sinikka Iltasen** omistaman salolaisen Kan-kareen tilan puhdas charolais-karja on kuullut tarkkailuun yli 25 vuotta. ”Tarkkailulla on ollut mukava seurata oman karjan kehitystä”, Sinikka kertoo.

Tilalla on panostettu jalostukseen käyttämällä niin alkioita kuin siemennyksiäkin. Eläimiä on myös punnittu ahkerasti, joten tietoja eläimistä löytyy. Kaikki nämä ovat edesauttaneet eläinten myyntiä. ”Ostajat ovat aina luottaneet meihin ja eläimiimme. Kun kerran ovat käyneet, niin ostavat toistekin”, Juhani toteaa.

VB Cat

VB Cat on nuori angus-uutuus. Sen isä Boyd Next Day 6010 ja emänsä El Tigre 28 U ovat olleet meillä käytössä, joten Tigren Boyd Next Dayn tyttärille sonnia ei kannata käyttää. VB Cat jättää keskimääräistä pienempää syntymäpainoa ja kohtuullisen hyvää kasvua. Sen vasikat syntyvät keskitasoa helpommin ja sen tyttären poikivat hyvin.

VB Unne

VB Unne on mielenkiintoinen ruotsalainen simmental-uutuus. Sukunsa puolesta se sopii monille suomalaisille simmental-emoille. Isä on Spotify av Fall (i. Nils av Maltestorp), emänsä on Maner av Hällinge ja emänemän isä on Camel av Häggenäs. VB Unnen syntymäpainoindeksi on vähän keskimääräistä heikompi, mutta se jättää erinomaisia kasvuja ja hyviä teurastuloksia. Tyttären maidontuotanto on hyvä.

Glacon

Glacon on todella kova sonni. Se valittiin Ranskassa vuoden risteytyssonniksi. Se on meille tutun ranskalaisen blondi-sonni Pokerin poika. Poikimaominaisuudet ovat hyvät ja jälkeläisten kasvu on keskimääräistä parempaa. Vasikat ovat hyväkenteisiä ja ne pääsevät hyvin teuraspainoihin. Glacon on nimetty Ranskassa vuoden risteytyssonniksi.

Huiput esiin rakennearvostelulla

SUOMESSA LIHAKARJAA RAKENNEARVOSTELEVAT

Faban emolehmätarkkailuun erikoistuneet jalostusasiantuntijat. Rakennearvostelu antaa eläimistä tärkeää ja puolueetonta tietoa, jota hyödynnetään jalostusvalinnoissa.

Siitospeläinten valinnassa hyvällä rakenteella on suuri merkitys. Sitä arvostavat myös **Virpi ja Henrik Jensen**. Faban emolehmäasiantuntija **Eija Rantanen** on rakennearvostellut muutamia vuosia Salolaisen Inkereen kartanon hereford-karjaa.

”Rakennearvostelu on vähintään yhtä tärkeää kuin indeksit”, Virpi kertoo. Jensenit kokevat rakennearvostelun seuraamisen kehittävän myös omaa karjasilmää. Tilalla emät arvostellaan lupaavien jälkeläisten mukaan. Ali-Lekkalassa huutokaupattavien sonnien emät ovat aina arvosteltuja.

”Jalostuskärki selvitetään indeksien sekä rakennearvostelun perusteella”, Henrik toteaa puolestaan.

ALEX AFKINK

VR Leonid kunnostautuu loistavalla jalkarakenteella, upealla etukiinnityksellä ja erinomaisella utareterveydellä.

Matti, Leena ja Kaisa Pihlaja

Kaksoistähden hehkua

Jalasjärven Keskikylän lakialta saa alkunsa tuhannesosa Suomessa tuotetusta maidosta. Siitä osa tulee **Matti, Leena** ja **Kaisa Pihlajan** karjasta. Maidon lisäksi tilalta ovat lähtöisin Korkiakosken Elena ja VR Leonid. Ne muodostavat upean punaisen kaksoistähden.

Kaikki Korkiakoski mty:n lehmät polveutuvat kahdesta kantaemästä, Kielosta ja Inkeristä. Kieli poiki ensimmäisen kerran 1964 ja Inkeri 1956. Genomit ovat olleet jo tuolloin kohdillaan! Elena (Record x Ooppium) ja VR Leonid (VR Limit x VR Cigar) ovat Inkerin jälkeläisiä. Elena on ansainnut oman juttunsa Nauta-lehdessä – nyt kerromme tilasta ja VR Leonidista.

Nimestään lehmä tunnetaan

VR Leonidin emälinja on vakuuttava. Emä Jeltsina (VR Cigar) on poikunut kolme kertaa, ja maitokiloja on koossa lähes 30 000. Jeltsinan emä Tsaaritar (Miqur) poiki vapuna 11. kerran ja elokuussa se saavutti sadantuhannen kilon rajan. Sen emä Oktober (Sköle) ylti 50-tonnariksi. Oktoberin emä Assi poiki 12 kertaa ja oli satatonnari.

"Karjassa on ihan sattumalta nimittäin kaksi venäläistä linjaa, ja VR Leonid jatkaa perinnettä. Siitä piti tulla Lenin tai Lada, mutta ne nimet eivät menneet läpi, joten äkkiä keksin Leonidin", **Leena** kertoo. Lehmien nimet kiinnostavat Leenaa ja se on periytynyt suomen kieltä Jyväskylän yliopistossa opiskelevalle **Sanna**-tytarelle. "Nimestään lehmä tunnetaan" on hänen tuore kandidaatin työnsä.

Rakennearvostelu avaa silmät

Kiinnostus nimiin kertoo eläinten ja myös jalostuksen

Korkiakoski mty, Jalasjärvi

Omistajat Matti, 56, Leena, 54, ja Kaisa, 26, Pihlaja.

Kaisan sisaria ovat Maija, Sanna ja Liisa

Vuonna 2002 rakennettu pihatto

DeLaval-robotti vuodesta 2014

60 lehmää, joista valtaosa ayrshirejä

Keskituotos 10 035

Jalostustavoitteet: tuotos, lypsettävyys, utarerakenne ja kestävyys

Karja kuuluu LD-projektiin

arvostuksesta. Tuotosseuranta ja jalostussuunnittelu ovat olleet karjan arkea jo vuosikymmeniä "Ulkopuolista asiantuntijan silmää tarvitaan. Varsinkin nyt robottiaikana rakennearvostelun merkitys korostuu. Siihen FabaRANE on tosi hyvä työkalu", **Kaisa** kertoo. "Itse saatan keskittyä utarerakenteeseen ja silloin jalat sekä erityisesti runko jäävät huomiotta", **Matti** toteaa omalle karjalle sokeutumisen riskeistä.

Kaisa oli agronomiopintojensa aikana kesätöissä seminologina, mutta kiimantarkkailu on silti Leenan harteilla. "Äidin silmät löytävät kyllä kiimat. Karjakoon tuplaantuessa Heatime tulisi kyllä hankittua", Kaisa kertoo.

Muutaman vuoden kuluttua tila siirtyy kokonaan nuoremalle sukupolvelle. "Maltilla ja positiivisin ajatuksin eteenpäin. Tästä pitää leipä irrota inhimillisin ponnistuksin", Kaisa kertoo tulevaisuuden näkymistään. **f**

Mikko Säynäjäjärvi

ALEX ARKINK

V Föske

V Fösken tytär

V Fösken tytär Australiasta

VR Flame

Punainen kummisetä V Föske

V Föskellä on maailmalla vankka maine. Sillä on loistavasti menestyneitä jälkeläisiä viidellä mantereella 25 maassa. Ja suosio jatkuu. Voimme olla ylpeitä myös sen vahvoista suomalaisista juurista.

Kesäkuussa 2005 Ruotsissa syntyneen sonnin sukujuuret ovat vahvasti Suomessa, mutta se edustaa myös kaikkia muitakin pohjoismaita. Isä Tyrisevän Miquir (Aika x Sopuli) oli aikansa parhaita rakennesonneja. Suomalaisuutta edusti myös emänemän isä Maunulan Tunnus. Emänisä Gårdö (Öjy Mabru x Tron) toi mukanaan tanskalaisia ja norjalaisia geenejä.

V Fösken elokuun 2017 NAV-arvostelu perustuu yli 13 000 tyttären tuotostietoihin ja 5 000 tyttären rakennearvosteluun. NTM +9 on hieno saavutus 12 vuotiaalle sonnille. Sen tuotoskyky on ollut, ja on edelleen hyvä. Hedelmällisyys, 118, ja kestävyys, 119, ovat sen varsinaiset valttikortit.

Tasapainoa aussien mieleen

Vuosikymmenen alussa V Föske kipusi useamman kerran kotimarkkinoiden ykköspaikalle. Vientimarkkinoilla se on edelleen VikingRedin valti. Viime vuonna voitto heltisi 30 000 vientiannoksella.

Vuosien saatossa sen siementä on myyty maailmalle 122 000

olkea. Etenkin Australiassa menestystä on tullut. Sillä on australialaisessa arvostelussaan jo 600 tytärtä ja niiden tulokset ovat nostaneet V Fösken mantereen parhaaksi BPI-sonniksi (Balanced Performance Index). Punaisten ”kummisetä” jatkaa edelleen täyttä vauhtia ja tavalliset sekä lajitellut annokset käyvät hyvin kaupaksi.

Kolumbian Ayrshire-yhdistys arvostaa sen tyttären raamikkuutta ja korkeaa tuotosta. Chilessä sen suosio perustuu puolestaan tyttärhedelmällisyyteen ja pitoisuuksiin.

Vahva vaikuttaja

VikingRed-jalostusohjelmaan V Föske on antanut paljon. Sen poikia on tullut keinosiemennyskäyttöön 16 ja emänisänä se esiintyy 31 sonnin sukupuussa. Yksikään VikingRed-sonni ei saa enää näin suurta jälkeläisjoukkoa jalostusohjelmaan.

V Föske on myös yksi viimeisistä jälkeläisarvostelluista suuruuksista. VR Donaton, VR Daltonin ja Gunnarstorpin rinnalla se jaksaa vielä pitää puoliaan voimaa uhkuvien nuorten sonnien vallatessa markkinoita. **f**

Mikko Säynäjäjärvi

Parhaiten menestyneitä V Fösken poikia ja tyttärenpoikia

		Isä	Emänisä	NTM
VR Favre	2011	V Föske	O Brolin	11
VR Fasadi	2011	V Föske	V Record	14
VR Flame	2011	V Föske	Gunnarstorp	13
VR Hermit	2014	VR Harvey	V Föske	15
VR Tokyo	2013	VR Tuomi	V Föske	20
VR Aakenus	2014	VR Alavire	V Föske	20

Alkioiden juhlaa

Kuluva vuosi on merkittävä alkioituotannon virstanpylväs. Alkioiden käyttömäärät kasvavat kovaa vauhtia, ja OPU-menetelmän ansiosta saadaan uusimpien huippuhiehojen alkiot vastaanottajiin yhä aikaisemmin. Myös ASMOLle tulee 20 vuotta täyteen. Sitä juhlietaan VikingEmbryo-päivillä Jokioisilla Asmon päivänä 24.10.

Viime vuonna Hollolan aseman ja LUKEn yhteistyöllä saadut OPU-alkioiden huipputulokset kannustivat menetelmän yhä laajempaan ja aiempaan käyttöön. Perinteiset huuhtelut käynnistyivät Hollolassa aiemmin yli vuoden ikäisillä hiehoilla. Kolmen huuhtelukerran jälkeen oli OPUn vuoro. Tuolloin hiehoilla oli ikää jo lähes 18 kuukautta.

Nopeus on valttia

Kuluvan vuoden alussa OPUja ryhdyttiin tekemään ennen huuhteluja jo yhdeksän kuukauden ikäisille hiehoille. Näin sukupolven välistä aikaa voitiin lyhentää yli kolmella kuukaudella.

Muutaman kuukauden aikaero ei merkitse paljoakaan tavallisessa maidontuotannossa, mutta jalostuseläinten myynnissä se on todella merkittävä tekijä. Mitä aikaisemmin eri isien huippujälkeläiset syntyvät, sitä paremmat mahdollisuudet niillä on päästä jalostusohjelmaan siemen- tai alkioituotantoon.

Varhaiset OPUt eivät auta jos alkioita ei siirretä nopeasti vastaanottajiin. Tanskassa alkiot siirtyvät meitä vauhdikkaammin, joten meidän kannattaa kiria. **f**

Penttilän Nana ET (VR Uulas x VR Hammer x Turandot), gNTM +25, on ensimmäisiä hiehoja, joilla aloitettiin OPUt ennen huuhteluja. Sen kuusi OPU-kertaa tuotti yhteensä 30 siirtokelpoista alkioita. Perinteiset huuhtelut aloitettiin kesäkuussa ja ne jatkuvat vielä syksyllä.

Taloudellisten ominaisuuksien lisäksi VR Lumia tarjoaa myös silmäniloa.

VH Highway – simply the best!

VR Lumian ja VH Highwayn ylivoimaa

Vuoden 2017 suosikkisonnikisa päättyi VH Highwayn ja VR Lumian melko odotettuihin voittoihin. VH Master ja VR Freeze saavuttivat yhtä selvät kakkossijat.

AYRSHIRE-EHDOKKAAT olivat VR Freeze, VR Lumia, VR Sivari, VR Vuolas ja VR Futari. Holsteineja edustivat VH Highway, VH Master, VH Karamba, VH Balance ja VH Subaru. Ehdokasasettelu oli onnistunut, sillä äänestyksessä kertyi vain kuusi ääntä listan ulkopuolisille sonneille.

VH HIGHWAY sai holstein-äänistä peräti 58 prosenttia. "Hyviä ominaisuuksia oikeassa suhteessa läjäpäin", oli yksi hyvin sonnia

edustava kommentti. "Tasainen, komea ja tuottoisa" VH Master keräsi 23 prosentin potin.

VR LUMIA ylti 42 prosentin äänisaaliiseen. Sen ominaisuuksista arvostettiin tuotosta, rakennetta ja tasaisuutta. Lisäksi sen väri miellytti monien äänestäjien silmiä. Jäätävä kunkku VR Freeze nappasi 23 prosentin kannatuksen. "Hieno kokonaisuus ja onpa komia sonni", olivat siitä lausuttuja perusteluja.

Digitaalisuus loikkaa maatalouteen

DIGITAALISUUS TULEE VASTAAN

kaikilla toiminta-alueilla yhä vahvemmin. Mistä digitaalisuudessa on kysymys? Yksinkertaisuudessaan siitä, että uudistetaan toimintatapoja ja hyödynnetään paremmin teknologiaa.

Uudistumisen tarve maataloudessa on saanut alkunsa asiakkaiden muuttuneista odotuksista ja toimialan muutoksista. Teknologia mahdollistaa yhä kehittyneimpiä, nopeimpia, sähköisiä ratkaisuja ja työvälineitä oman työn ja yritystoiminnan toteuttamiseen.

Faba, ProAgria ja Mtech ovat yhteistyössä kehittäneet maataloilille digitaalisia palveluja. Ne edustavat uudenlaista asiakaslähtöisyyttä ja niillä tehostetaan tilojen tuottavuutta.

Maitotilan tavoitteellisen johtamisen avuksi KPI-Avain

KPI-AVAIN ON MITTARISTO ja ohjausnäkökulma, jonka avulla valiolainen maitotila voi kirjata itsensä parempiin tuloksiin ja johtaa kokonaisuutta. Mittaristo näyttää ajantasaisesti, miten omat tulokset kehittyvät ja miltä omat tulokset näyttävät verrattuna muihin maitotiloihin.

Mittaristoon on kytketty uudella tavalla tavoitteiden asettaminen omalle tuotannolle. KPI-mittaristosta voi valita 17 vaihtoehtoa itselleen sopivat kuusi seurattavaa mittaria. Mittaristo koostuu maidontuotannon ja -laadun mittareista, ruokinnan talouden ja tehokkuuden mittareista sekä kolmantena karjan hedelmällisyyteen liittyvistä mittareista.

Tiedot mittariin tulevat Valion ja neuvonnan tietokannoista. Mittaristoa voi käyttää Minun Maatila-ni, Valman tai oman älypuhelimien kautta. Mittarit tulevat valiolaisten tilojen käyttöön syksyllä.

BISNES+ – uusi sähköinen työkalu tilan johtamiseen

BISNES+ ON SYNTYNYT maatilayrittäjien tarpeista johtaa omaa maatilaansa ja saada kaikki käytettävissä oleva pirstaleinen tieto sekä monet ohjelmat nopeasti käyttöönsä. BISNES+ on maatalousyrittäjien oma palvelu, jossa yrittäjän tarvitsemat ja määrittelemät tiedot sekä tulokset ovat helposti saatavilla.

- Kaikki tieto saavutetaan BISNES+:ssa kertakirjautumalla ja yhdessä näkymässä hyvin jäsennehtynä ja selkeänä. BISNES+:ssa tilan johtaminen on mobiilissa aina mukana ja se on käytettävissä myös kaikilla muilla päätelaitteilla 24/7.
- Toinen merkittävä hyöty BISNES+:ssa on dokumenttien hallinta. Palvelu tuo helpotusta tilan dokumenttien, suunnitelmien ja asiakirjojen hallintaan. Jatkossa ne ovat yhdessä tietoturvalisessä paikassa löydettävissä ja käytettävissä.
- Palvelu lanseerataan ensimmäiseksi maitotiloille lokakuussa KoneAgriassa.

Faban korokkeella yltää tarkastamaan korkeammankin holsteinin.

Poikimavälit *kuriin*

Mikko Lehtisen ja Tarja Kiviahon Kuuselan tila Kärkölän Lappilassa on erikoistunut maidontuotantoon ja lampaanlihan suoramyyntiin. Lehmämäärä lähes kaksinkertaistui pari vuotta sitten. Se korosti hedelmällisyyden merkitystä entisestään. Syksystä 2016 alkaen tilalla onkin tehty FabaHELMi-käyntejä säännöllisesti.

Teksti Elli Nummi

Vuonna 2007 rakennetussa pihattonavetassa asustaa 120 ayrshire- ja holstein-lehmää. Hiehoille, umpilehmille ja texel-lampaille valmistui oma kylmäpihatto 2014 ja vanhan navetan aiempi 68 lehmäpaikkaa lähes tuplaantui. Pihattonavetta on ollut täynnä vasta vuoden ajan ja karjassa on paljon nuoria eläimiä. ”Jalostusta tehdään eläinkohtaisesti, koska nyt navetassa on niin sekalainen seurakunta”, **Mikko** kertoo.

Tilakohtaisia jalostustavoitteita ei ole, mutta maitoa saisi Mikon mukaan luonnollisesti tul-

la enemmän. Eläinkohtaisissa pohdinnoissa hedelmällisyydellä on suuri merkitys. Jalostus-asiantuntija tekee FabaJASUn ja sen mukaan siemennetään.

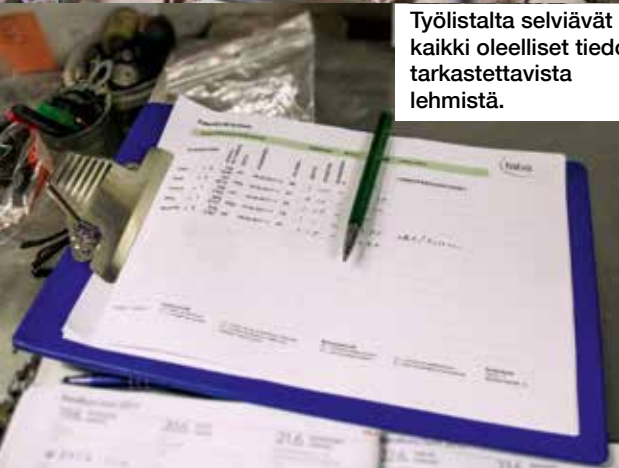
Säännöllisyys on kaiken a ja o

Faban hedelmällisyysasiantuntija **Esa Ahola** käy tilalla kerran kuussa. Riittävän usein ja säännöllisesti tehdyt käynnit ovat FabaHELMi-palvelun vahvuuksia. Esalla on hedelmällisyyskäynnille saapuessaan mukaan valmis työlista tarkistettavista eläimistä. Lista katsotaan Mikon kanssa vielä läpi ennen navettaan siirtymistä. Käynnillä tarkistetaan lehmät, joiden poikimisesta on kulunut neljä viikkoa sekä tehdään varhaistiineystarkistukset.

Tavallisesti tilalla on noin 20 - 25 tarkastettavaa eläintä. Tällä kerralla kaikki ovat lehmiä. ”FabaHELMi-palveluun lähdettiin mukaan, koska halusimme päästä nopeammin käsiksi kiimoihin poikimisten jälkeen sekä puuttua mahdollisiin ongelmiin ennen kuin niitä edes ilmenee”, Mikko perustelee.

Hiehot ja lampaat sulassa sovussa uudessa pihatossa.

Työlistalta selviävät kaikki oleelliset tiedot tarkastettavista lehmistä.

Kuusela, Kärkölen Lappila

Mikko Lehtinen ja Tarja Kiviaho

Navetta vuodelta 2007

Pihatto hiehoille, umpilehmille ja lampaille vuodelta 2014

Lehmäpaikkoja 120

Tilalla noin 100 texel-uuhta, lihaa myydään suoramyynninä

160 ha peltoa, viljelyksessä nurmea, härkäpapua sekä viljaa

Keskituotos noin 10 000 kg

Raportista hyötyä

Mikko arvostaa karjan hedelmällisyyden kehityksestä kertovaa hedelmällisyysraporttia hyvin paljon. "Hiehojen siemennysiät ovat viime raportista laskeneet", Esa kehaisee. Hedelmällisyysraportti käydään joka käynnillä yhdessä lävitse. Normaalisti raportti toimitetaan muutaman kerran vuodessa, mutta Mikko ja Esa haluavat tarkastella raporttia joka käynnillä. "Ei ole enää niin paljon surullisia lemiä", Mikko iloitsee pilke silmäkulmassa viimeisintä raporttia tarkastellessaan.

Raportista näkee listojen, käyrien ja palkkien lisäksi lehmäkuvakkeiden avulla hedelmällisyyden tunnusluvut sekä edistymisen. Esan mukaan tilat ovat hedelmällisyysraportissa pitäneet eniten osuudesta, josta näkee suoraan, kuinka paljon taloudellista hyötyä palvelulla ja hedelmällisyyden seurannalla saavutetaan.

Apuna suurissa päätöksissä

Mikon ja Tarjan rauhallisille lehmille hedelmällisyystarkastukset ovat valoisassa navetassa helppoja tehdä. Mikko etsii työlistalle merkityt tarkastettavat lehmät, Esa tutkii ja Mikon isä **Pentti Lehtinen** kirjaa ylös jokaisesta lehmästä tehdyt havainnot.

Hedelmällisyystarkastuksessa Esa kokeilee kohdun, kohdunkaulan ja munasarjat löydösten varalta. Tiineystarkastuksessa luonnollisesti kokeillaan mahdollinen tiineys. Jos lehmältä löydetään jotain huomioitavaa, se kirjataan ylös, ja löydöksen perusteella tehdään päätöksiä mahdollisesta hoidosta tai lehmän poistosta karjasta. "Lehmät, jotka halutaan pitää karjassa ja joista halutaan lisää jälkeläisiä karjaan, hoidetaan yhdessä eläinlääkärin kanssa. Päätös hoidosta ja poistoista tehdään aina lehmäkohtaisesti", Mikko kertoo.

Helppoa ja mukavaa

Mikko on ollut tyytyväinen FabaHELMi-palveluun. Yhteistyö Esan kanssa on ollut helppoa ja sujuvaa. Esa soittaa tilalle saadessaan työlistansa ja yhdessä katsotaan sopiva päivä kuukausittaiselle hedelmällisyyskäynnille. "Aina ollaan päästy sopimukseen aikatauluista, vaikka on kiireitäkin ollut", Mikko kertoo.

Mikko ja Tarja ovat hoitaneet tilaa talven ajan kahdestaan. Pentti on tehnyt talkkarina pieniä korjaushommia. Kesällä on tilalla apuna karjanhoitaja, sillä Mikko hoitaa peltotyöt yhteistyössä naapurin isännän kanssa. Lehmien ohella tilaa työllistää 100 texel-uuhta karitsoineen ja lihan suoramyyni. **f**

FabaHELMi

- hedelmällisyys-tavoitteiden asettamisen yhdessä karjanomistajan kanssa
- hedelmällisyys-tilanteen seurannan
- hedelmällisyys-raportin ja sen tarkastelun 1-2 vuodessa
- säännölliset lepo-kausi- ja varhais-tiineystarkastukset
- toimenpide-suositukset sekä hedelmällisyyteen liittyvää ohjeistusta
- hiehojen arvioinnin ensimmäistä siemennystä varten
- tarvittaessa kuntoluokituksen

Kysy lisää lähimmältä hedelmällisyys-asiantuntijalta!

Uudista navettasi Faba-pesupalvelulla

PUHDAS, PESTY NAVETTA lisää valoisuutta, pienentää tautipainetta, lisää viihtyvyyttä sekä pienentää eläintilan palokuormaa. Navetan perusteellinen pesu kannattaa tehdä esimerkiksi parsimattojen vaihdon tai uudistamisen yhteydessä.

FABA OSTI KESÄLLÄ tuotantorakennusten pesuihin keskittyneen Pintaykkönen-yrityksen liiketoiminnan. Kaupan yhteydessä Faballe siirtyi kokenut henkilöstö ja tuotantorakennusten pesuun kehitetty erikoislaitteisto.

PESULAITTEISTO ON SUUNNITELTU myös korkeiden tilojen ja ilmastointihormien puhdistukseen, lietekuilujen avaukseen sekä valaisimien puhdistukseen.

Kysy lisää pesupalvelusta:

Jaakko Rusanen p. 040 311 5710, jaakko.rusanen@faba.fi
tai Lauri Juvonen p. 040 311 5720, lauri.juvonen@faba.fi

Uritus estää liukastelun

LANTA JA KOSTEUS tekevät navetan lattioista liukkaita ja lisäävät riskiä liukastumiselle ja loukkaantumiselle. Eläinten sorkkavauriot ja revähtymät aiheuttavat tilalle taloudellisia menetyksiä paitsi hoitotyön lisääntymisenä myös tuotannon menetyksinä.

FABAN URITUSPALVELULLA navetan liukkaat lattiat muutetaan turvallisiksi liikkua. Uritus toteutetaan koneella, joka tekee kolmen millin syvyistä uraa neljän sentin välein. Näin syntyy sorkkaystävällinen, mutta liukkautta estävä uritus. Uritus voidaan tehdä kaikkiin lattiatyyppeihin.

FABAN URITUSPALVELUA tehdään ritilä- ja avokourunavetoihin. Työ on pölytöntä, hiljaista eikä se vaadi eläinten poistamista navetasta. Päivän aikana uritetaan noin 200 - 250 m² ala. Uritettavat alueet sovitaan aina asiakkaan kanssa ja niiden pinta-alat määritetään lasermittauksella.

Kysy lisää lantakäytävien urituksesta:

Marcus Österbacka p. 040 311 5615,
marcus.osterbacka@faba.fi
tai Seppo Illikainen p. 040 3115135, seppo.illikainen@faba.fi

Tyhjä
eläinpaikka
navetassa
200–250 €/kk!

Kehittyvän tilan apuna FabalNTO

FabalNTO on eläinaineksen kehittämissuunnitelma eläinmäärää lisääville, navettainvestointia suunnitteleville ja yhdistyville karjatilaille. Sen avulla voit varmistaa, että nvestointisi alkaa tuottaa – ja tuottaa myös jatkossa – mahdollisimman nopeasti, varmasti ja tehokkaasti. FabalNTO-palvelu varmistaa, että lehmäpaikat ovat navetassa tehokkaassa käytössä. Selkeä laskelma eläinhankinnan kustannuksista auttaa rahoitussuunnitelmissa. Suunnitelmallinen hankinta auttaa säilyttämään karjan jalostuksellisen tason ja minimoi tautiriskin.

FabalNTO-palvelu sisältää:

- Suunnitelman siitä, miten paljon ja minkä ikäisiä eläimiä tilalle hankitaan
- Aikataulutuksen, milloin eläimiä hankitaan
- Eläinten hankintabudjetin
- Tilalle ostettavien eläinten laatu- ja terveystavoitteiden huomioinnin ja suunnittelun
- Haluttaessa eläinten hankinnan ulkoistamisen Faballe

Mietitkö investointia? Ota yhteyttä jo tänään!
FabalNTO-asiantuntijoiden yhteystiedot löydät:

FabaHELMI
lisää
tuottavuutta

Tehosta karjasi hedelmällisyyttä

Säännöllisellä hedelmällisyyden seurannalla tehostat kiiman- ja tiineydentarkkailua, säästät siemennys- ja hiehojen kasvatuskuluissa sekä vähennät hedelmällisyshoitojen määrää.

FabaHELMI-palvelulla saat ajantasaiset, tietokantaan tallennetut tiineystulokset ja hedelmällisyysraportit. Hedelmällisyystavoitteita asettamalla ja seuraamalla sinulla on jatkuva tieto keskeisistä hedelmällisyystuloksista.

Lue lisää FabaHELMI-palvelusta: www.faba.fi

